

YÜKSEK GERİLİM ULUSAL ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

24-26 Ekim 2007 tarihleri arasında TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü'nde gerçekleştirilen Yüksek Gerilim Ulusal Çalıştayı'nın sonuç bildirgesi aşağıda verilmiştir.

- Elektromekanik endüstrinin en büyük müşterisi olan, elektrifikasyon altyapısını tesis eden, belirleyen ve “kullanıcı” olarak tanımlanan TEİAŞ ve TEDAŞ gibi kamu kuruluşları, gereksinim ve taleplerini belirlerken dünyayı takip etmeli, kısa, orta ve uzun vadeli planlar oluşturmalı, bunları üreticiler ile paylaşmalıdır. Bunun fiili sonuçlarının alınabilmesi için düzenli olarak, belli periyotlarla yapılacak toplantılarda üretici firmalar ve kullanıcılar (TEİAŞ ve TEDAŞ) bir araya gelmelidir. Bu sayede kullanıcı tecrübeleri ve istekleri ile üreticinin sağlıklı buluşması sağlanmış olacak, sürdürülebilir ve sağlıklı büyümenin yapıtaşları karşılıklı olarak oluşturulabilecektir.
- Sektörün en büyük alıcısı ve kullanıcısı konumunda olan TEİAŞ ve TEDAŞ gibi kamu kuruluşları, ilgili standartlara uygun yüksek kaliteli ürün tedariki için, tedarik yöntemleri ile malzeme muayene ve kontrol yöntemlerini gözden geçirmelidir. Bu konuda dünyadaki uygulamalar incelenmelidir.
- Elektromekanik endüstrisi üreticilerinin çağın gerekliliklerini yakalayabilmesi ancak kendini geliştirmesi ve ar-ge çalışmalarına ağırlık vermesi ile olacaktır. Bu aşamada TÜBİTAK-Üniversite-Üretici-Kullanıcı işbirliğine önem verilmeli ve desteklenmelidir.

- Dünyada özellikle gelişmiş ülkelerde orta gerilim seviyesindeki elektrikli teçhizat üretiminde, SF6 gazından bir kaçış gözlenmektedir. Yalıtım için katı yalıtım malzemeleri ve kuru hava, anahtarlama ise vakum tüpleri tercih edilmektedir. Bu eğilimin önümüzdeki yıllarda diğer ülkeleri de etkilemesi kaçınılmazdır. Bu alanda yapılacak çalışmalar ve tercihler desteklenmelidir.
- Elektromekanik ürünlerin alıcıları, haksız rekabete izin vermemeli, gerek yurtiçinden gerekse yurt dışından temin edilen aygıtların ve parçaların kalite kontrolünü yaparken gerekli hassasiyeti göstermelidir. Bu konuda TÜBİTAK ve TSE gibi kuruluşlar ile işbirliğine gidilmelidir. Bu amaca uygun çalışabilmesi için TÜBİTAK ve TSE gibi kamu kuruluşları, teknik eleman ve teknik alt yapı olarak desteklenmelidir.
- Elektromekanik ürünün ilgili standardına uygunluğunun en önemli ölçütü tip testleridir. Tip deney raporları mutlaka aranmalı ve titizlikle incelenmelidir. Alıcı, tip test raporlarının yorumunu çok iyi derecede yapabilecek düzeyde olmalı ve bu konuda uzman yetiştirmelidir.
- Günümüzde ülke büyüklüğü ve gelişimine göre yüksek gerilim konusunda eğitim veren elektrik mühendisliği bölümlerinin sayısı, verilen eğitimin kapsamı ve niteliği yeterli değildir. Üniversitelerimiz; akademik personel ve altyapı eksikliğini gidererek yüksek gerilim konusuna gereken önemi vermelidir. Ulusal açıdan da stratejik bir konu olan elektrik üretim-iletim-dağıtım konularında uzmanlaşan bölümler ve enstitüler oluşturulmalı ve oluşturulanlar desteklenmelidir. Bu alanda yapılacak Ar-Ge çalışmaları özendirici etki yaratacağından TÜBİTAK tarafından özenle ve bilinçli olarak desteklenmelidir.
- Ülkemizde akredite olmuş yüksek gerilim laboratuvarlarına gereksinim vardır. Mevcut ve yeni oluşacak yüksek gerilim laboratuvarlarının akreditasyonu için çalışılmalıdır.

- Günümüzde kullanılan bazı mevzuat ve yönetmelikler güncelliğini yitirmiştir. Mevcut mevzuat ve yönetmeliklerle nitelikli ürün talebi oluşturulabilmesi ve üretiminin artırılması mümkün gözükmediği gibi, dış piyasayla rekabet edilmesi de gittikçe olanaksız hale gelmektedir. Bu açıdan ilgili yönetmelik ve mevzuatlar belirli zaman aralıklarıyla mutlaka gözden geçirilmeli ve teknolojik gelişim de dikkate alınarak gerekli görülen noktalar değiştirilmelidir. Gözden geçirme işlemi; T.C Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, kullanıcı, üretici, üniversite, TÜBİTAK, TSE vb. kurumlardan temsilcilerin yer aldığı ortak komiteler kurularak gerçekleştirilmelidir.
- Sektörün gelişimi ve sorunlarının çözümü için, sektör sorunlarını bilen ve çözümler üretebilen kişi, kurum ve kuruluşlardan oluşan bir sektör komitesi kurulmalıdır.—ABD’de faaliyet gösteren Electrical Power Research Institute (EPRI) örneğinde olduğu gibi üretim, iletim ve dağıtım alanlarında uzmanlaşmış personelden oluşan özerk bir yapıya sahip “Türkiye Enerji Enstitüsü’nün” kurulması sağlanmalıdır.
- Malzeme standartlarının oluşturulduğu IEC ve CENELEC komisyonlarına ülkemizdeki üretici firmaların da aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Yüksek gerilim deneylerinde akreditasyon ve kalibrasyon açısından; üreticilerin, müşterilerin ve ülkemizdeki standardizasyon kurumu TSE’nin üzerine çok büyük görevler düşmektedir. Rekabet edebilirlik açısından kaliteli malzemelerin üretilmesinin bir zorunluluk haline geldiği günümüzde; mali bir yük olarak görülen deney ve kalibrasyonun öneminin tüm sektör tarafından benimsenmesi gerekmektedir.
- Ülkemizde kısa devre ve anahtarlama deneyleri dahil olmak üzere, yüksek gerilim teçhizatlarına ait tüm tip deneylerinin yapılabileceği akredite bir yüksek gerilim güç laboratuvarı en kısa zamanda kurulmalıdır. Günümüzde bu laboratuvarın kurulmasına yönelik çalışmalarını sürdüren Elektromekanik Sanayi Üreticileri Derneği’nin (EMSAD) girişimleri

desteklenmelidir. 1980'li yıllardan beri kurulması yönünde farklı kişi ve kuruluşlarca çalışmalar yapılmakta olan bu laboratuvar için ortak bir konsorsiyum oluşturulmalıdır. Bu konsorsiyumda üreticiler, TEİAŞ, TEDAŞ, TÜBİTAK, TSE ve üniversiteler yer almalıdır. Laboratuvarın işletilmesinden sorumlu olacak kurum özerk yapıya sahip tüzel ve bağımsız bir kuruluş olmalıdır.

Yüksek Gerilim Ulusal Çalıştayı Yürütme Kurulu